

Aan: Presidium
Van: Jelle Blijham en Helen Schot
Onderwerp: Onderzoek experimenteren participatie: aan de slag met een Burgerberaad!
Datum: 26 augustus 2024
Bijlage: Themabijeenkomst experimenteren met participatie: een Burgerberaad
Afschrift aan: Griffie, Wethouder Van de Scheur

Waarom deze memo?

In deze memo nemen we jullie mee in de stappen die de afgelopen jaren zijn gezet rondom participatie en waarom we tot de conclusie komen dat een burgerberaad een mooie volgende stap is in de verdere uitrol van participatie in Berg en Dal.

Wat was de aanleiding?

1. Bij de evaluatie van de Nota Participatie in 2023 is naar voren gekomen dat zowel het college als de gemeenteraad de wens heeft om meer te experimenteren met vormen van participatie;
2. Bij de behandeling van de evaluatie van de Nota Participatie in de gemeenteraad is de volgende motie aangenomen:
*-de gemeenteraad draagt het college op om te onderzoeken of een burgerberaad de beste vorm van participatie is voor de gemeente Berg en Dal en hiermee
-een pilot te starten komend jaar als proef bij een, nog nader te bepalen, thema/project.*

Wat doen we al?

- We zetten het digitale platform "Samen maken we Berg en Dal" in bij projecten en beleidsplannen. Via het platform halen we bij inwoners op wat hun mening is over een project of een beleidsplan. Via het platform roepen we inwoners ook op om nieuwe ideeën of initiatieven aan te melden.
De afgelopen periode zijn verschillende projecten online gezet. Zoals bijvoorbeeld 'vergroenen Berg en Dal' en het herinrichten van de straten Visserstraat (Kekerdorp) en Gooiseweg-Zuid (Groesbeek). Op deze projecten is veel gereageerd. Omdat het concrete projecten zijn reageren inwoners sneller. Dankzij het digitale platform komen wij op een laagdrempelige manier in gesprek met onze inwoners. Concreet: Bij het vergroenen van Berg en Dal komen inwoners met locatietips om te vergroenen. Voor het herinrichten van een straat is het platform ideaal omdat je heel gemakkelijk het proces kunt laten zien. Ook sturen we helemaal aan het begin een brief (met QR-code rechtstreeks naar de website, hoe makkelijk!) naar de aanwonenden met de vraag om een kleine enquête in te vullen. In deze enquête staan vragen als: 'wat vindt u mooi aan uw straat?', 'wat mist u in de straat?', etc. Dit geeft ons al een gevoel waar we rekening mee moeten houden.
- Bij grote (gemeentelijke) projecten nemen we meer de regie over het participatieproces. We ondersteunen de gemeentelijke projectleiders en doen dit aan de hand van de ambities en uitgangspunten en de werkwijze volgens de nota Participatie.
Een voorbeeld hiervan zijn de gesprekken met de collega's van duurzaamheid. Op dit thema staat de komende periode veel te gebeuren, binnen het gemeentehuis en daarbuiten. Dit zijn vaak ook impactvolle projecten. Denk aan zonnenveld Lage Wald, de bebouwde omgeving gereed maken voor andere energiemogelijkheden, en verder.

Ook bij nieuwe woningbouw willen we meer regie over het participatieproces. Hoe dit moet en wat voor gevolgen dit heeft voor ambtelijke inzet wordt nu met de collega's van ruimte besproken. Een voorbeeld waarbij we als gemeente vanaf het begin betrokken zijn bij het proces en hier meer regie op voeren is Dekkerswald.

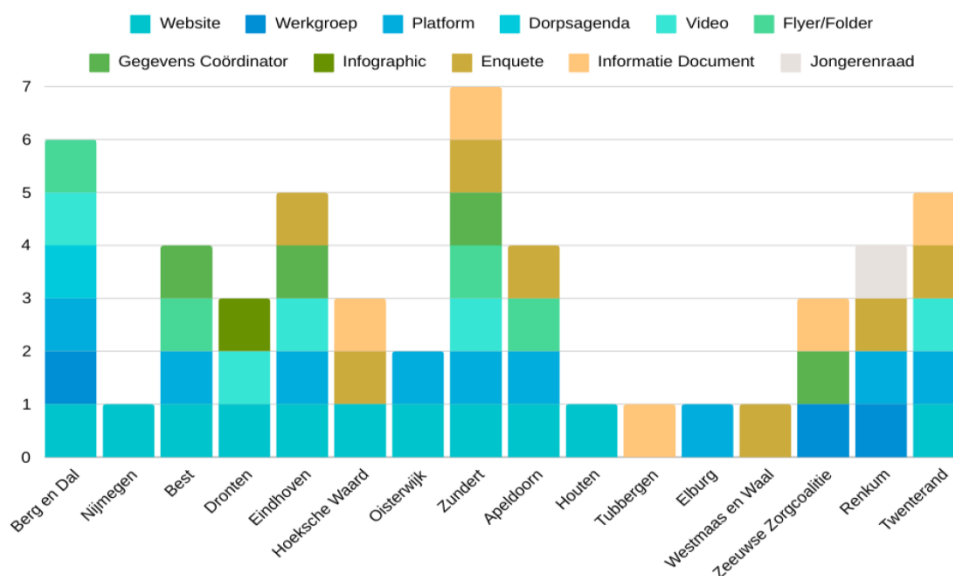
- We faciliteren opbouwwerkers in de wijken bij de ondersteuning van nieuwe ideeën of initiatieven. Voorbeelden van inwonersinitiatieven zijn: Voedseltuin van de Voedselbank en meer groen en ontmoeten in de Maarten Trompstraat (Groesbeek), Beweegroute in Beek (bijna klaar) en de ontwikkelingen rond het terrein van Klim op in Kekerdome. Hier komen mogelijk de Nissenhutten voor de carnavalsverenigingen uit de polder, een dorpskas en een plek om samen te sporten.
- We werken samen met de externe werkgroep Burgerparticipatie. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies rondom participatie. De samenwerking heeft 3 rapporten opgeleverd met goede aanbevelingen.

De werkgroep Burgerparticipatie heeft als eerste het thema burgerparticipatie in de volle breedte geëvalueerd, hierna een rapport over Dorpsagenda's opgeleverd en onlangs het derde rapport over adviesraden in het sociaal domein aan wethouder Irma van de Scheur overhandigd. De aanbevelingen uit het eerste rapport zijn voor een groot deel overgenomen in de nota participatie en werkwijze. Lees voor de Dorpsagenda's volgende punt. Op basis van de aanbevelingen uit het laatste rapport over de adviesraden in het sociaal domein voert Spectrum nu gesprekken met de gemeente en deze adviesraden.

Op dit moment zijn we met de werkgroep Burgerparticipatie in gesprek over de toekomst. De werkgroep heeft al aangegeven dat zij ook graag meer betrokken wordt als klankbord bij acties die de organisatie op het thema participatie oppakt.

- We hebben met de wijkraden van de bestaande dorpsagenda's afspraken gemaakt over de werkwijze rondom dorpsagenda's. De afspraken zijn met twee filmpjes op de gemeentelijke website vastgelegd. In de nieuwe werkwijze hebben nagenoeg alle aanbevelingen uit het tweede rapport van de werkgroep Burgerparticipatie een plekje gekregen. Belangrijk uitgangspunt blijft dat Dorpsagenda's van het dorp zijn. Dit is geen coproductie tussen gemeente en de dorpen.
- We nodigen jongeren uit om mee te doen. Als jongeren een leuk idee hebben gaan we met hen in gesprek om dit te realiseren. In de afgelopen periode zijn bijvoorbeeld een nieuw Skatepark bij het Wylerbergmeer (Beek) en een Calistenicspark in Millingen samen met jongeren en het jongerenwerk van Forte Welzijn gerealiseerd. De raads werkgroep jeugd en politiek kijkt hoe kinderen en jongeren meer te betrekken bij de politiek. Dit gebeurt onder andere door Democracy en het toewerken naar kinderburgemeesters per dorp en één voor de gemeente.

Studenten van de Radboud Universiteit hebben een benchmark uitgevoerd op het thema communicatie/participatie. Verschillende gemeenten zijn met ons vergeleken. De benchmark laat zien dat de gemeente Berg en Dal al veel verschillende vormen van communicatie/participatie beschikbaar heeft.

Wat hebben we het afgelopen jaar in gang gezet?

- We werken samen met Spectrum aan een verbeterde inzet van vrijwillige adviesraden binnen het sociaal domein. In dit proces krijgen de aanbevelingen uit het laatste rapport van de werkgroep Burgerparticipatie een plek.
- We hebben samen met onze collega van Juridisch zaken een concepttekst voor een gemeentelijke participatieverordening opgesteld en een groep studenten van de Radboud universiteit gevraagd een versimpelde versie (in begrijpelijke taal) van de verordening te schrijven. Op dit moment gebruiken we de input van de studenten om te komen tot een definitief concept. Dit concept willen we ook nog voorleggen aan de werkgroep burgerparticipatie. Omdat deze verordening een wettelijke vertaling is van onze visie en uitgangspunten uit de nota participatie is het niet nodig om nog breder input op te halen.
- We hebben een andere groep studenten gevraagd een voorstel te schrijven voor de invoering van een burgerpanel.

We hebben met het digitale participatieplatform al een mooi middel wat we in kunnen zetten voor de invoering van dit burgerpanel. Een paar tips van de studenten zijn:

1. De ideale lengte voor een enquête is 10 minuten.
2. Vragen over specifieke projecten en vragen over algemene leefbaarheid kunnen tegelijkertijd gesteld worden.
3. Tussen 350 a 500 mensen in het panel moet genoeg zijn om de gemeente te dekken. Het is belangrijk dat de verschillende groepen goed vertegenwoordigd zijn. We hebben een rekenmodule gekregen.

We gaan binnenkort met de resultaten aan de slag en nemen een besluit of we een Berg en Dals burgerpanel willen.

Even een bredere blik: hoe kunnen we nog meer experimenteren met participatie?

Hieronder ziet u in de tabel verschillende andere vormen van experimenteren met participatie die in het land worden opgepakt met een korte reactie. Deze lijst is niet uitputtend maar komt onder andere voort uit één van de documenten van de werkgroep burgerparticipatie.

Mogelijke experimenten:	Onze reactie:
Gesprekstafels	De regietafel Ruimte waar ruimtelijke initiatieven integraal worden besproken, bestaat nu nog uit interne collega's. Het is de bedoeling dat de tafel wordt uitgebreid met de initiatiefnemers. Dit krijgt dan de vorm van een gesprekstafel.
Toepassen van speltechnieken (gamification)	Te veel nadruk leggen op creatieve werkvormen wordt gezien als één van de valkuilen van participatie. Lees hier verder over deze valkuilen: Dit zijn de 10 valkuilen voor je lokale participatietraject Artikel Overheid van nu .
Speeddaten met ambtenaren	Dit lijkt ons voor nu niet nodig gelet op de korte lijnen tussen inwoners en ambtenaren. We zijn laagdrempelig bereikbaar.
Instagram peilingen	Dit is voor een beperkte groep interessant. We hebben al ons digitaal participatieplatform waar je ook enquêtes op kunt zetten.
Werken met burgerbudgetten en begrotingen	Dit lijkt ons zeker interessant! Het experimenteren met een Burgerberaad op een specifiek thema

	kan beschouwd worden als een tussenstap. De werkwijze is vergelijkbaar.
--	---

En nu?

We denken dat een mooie vervolgstap/experiment in de participatie het invoeren van een burgerberaad zou kunnen zijn. Een burgerberaad bestaat uit een gelote groep inwoners die de politiek adviseert of helpt te beslissen over een specifiek onderwerp. Het burgerberaad wordt beschouwd als een belangrijke nieuwe vorm van participatie die niet alleen nuttig maar ook verbindend kan zijn. Neemt niet weg dat het organiseren van een succesvol burgerberaad een uitdagende taak is. Daarom hebben wij Moventem gevraagd u daarin mee te nemen. Moventem is een bureau dat een voorloper in Nederland is op het gebied van het ontwerpen en uitvoeren van een burgerberaad.

Het burgerberaad kan ook een mooie tussenstap zijn naar 'een derde kamer'. Waarover u al eerder bent geïnformeerd door Wim Lanfemeijer van Sociaal & Groen.